

מסתברא כל היכא דאיכא איסור קנסין ליה -

It is logical that we punish by whomever the prohibition is found

Overview

The גמרא explained the reason why we fine the מוכר and say יחזרו דמים למקומם, instead of fining the לוקח and order him to be אוכל כנגדן in ירושלים, is because we levy the fine on the person in whose possession the איסור is found. Our תוספות explains why the איסור is ברושות המוכר and why it is considered a fine.

פירוש והיינו המוכר שהרי המעות דמעשר ברשותו הוי קיימא -

The explanation of the גמרא's answer that ליה כל היכא דאיכא איסורא קנסין ליה is, **that we mean the seller, for the מע"ש money was in his possession** (through an illegal sale) - ולפיכך קנסו ליה שיחזרו דמים למקומם והיינו שלא מכר בהמתו -

So therefore the רבנן **fined him that he should return the money to their initial place** (to the buyer) **which means that he did not sell his cow.**

mentions a difficulty:

וזה דוחק לפירוש רבינו יצחק בן אברהם¹ דפירש דלעולם המעות שביד המוכר קדושים -

And this explanation is wanting according to the view of the ריב"א, who explained that the מע"ש money which is in the seller's possession always remain holy - מקדושת מעשר וצריך להעלותן לירושלים -

With the קדושה of מע"ש and it is necessary to bring them up to ירושלים -

אם כן אדרבה זכות הוא לו מהא דאמרן יחזרו דמים למקומם -

So therefore on the contrary it is advantageous for this מוכר we rule יחזרו - יאכל כנגדן, rather than דמים למקומם

דטוב לו שיחזור לו בהמתו מלהעלות דמיו בירושלים² -

For it is better for the מוכר that his cow be returned, rather than bringing its money up to ירושלים -

אבל לפירוש הרב מאיר נחא³ -

¹ See (TIE pg.3) where there is a dispute between the ריב"א and the ר"מ in the case of כנגדן, whether when the לוקח is אוכל כנגדן, does the מע"ש in the possession of the מוכר become חולין (the ר"מ), or not (the ריב"א).

² Granted that he loses the sale (if we say דמים למקומם), but the מוכר would rather lose the sale, but not be required to bring the מע"ש to ירושלים (for he can always find another customer), than gain the sale and be obligated to go to ירושלים, since according to the ריב"א we say that even by יאכל כנגדן, nevertheless the מע"ש which the מוכר has, retain their קדושה, and he must spend them in ירושלים. See 'Thinking it over'.

³ According to הר"מ if we were to rule כנגדן, the מע"ש which is by the מוכר would be מחולל, so the מוכר would keep the sale, and he would also not be required to go to ירושלים (which is all for his benefit), however now that we

However according to the view of מ"ה it is understood.

asks: תוספות

אך זה קשה לפירוש הקונטרס לעיל⁴ דפירש גבי אבל מתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין -
However, there is this difficulty according to רש"י's view, where he explained
previously regarding the statement of ר' יהודה 'however, if he intended to be מוציא
the money of מע"ש for חולין the rule is למקומם', so רש"י explained that the buyer
intended –

דהמעות יצאו לחולין והבהמה קדושה⁵ ועלה קאמר יחזרו דמים למקומם -

That the money should become חולין and the בהמה should become holy as מע"ש,
and regarding this case ruled ר' יהודה -

ואם כן לפי סברא זו הוי ליה למקנסיה ללוקח למימר דיאכל כנגדו בירושלים⁶ -

So therefore according to this logic (of קנסין ליה), we should
have fined the buyer and rule that יאכל כנגדו בירושלים -

שהרי האיסור הוא בידו דהיינו בהמה -

For the איסור of מע"ש is in the buyer's possession, namely the בהמה (which has קדושת
מע"ש), this is a difficulty according to פרש"י -

אבל לפירוש⁷ [רבינו יצחק בן אברהם⁸] ניחא שהרי האיסור הוא ביד המוכר⁹ -

However according to the view of the [ר"י (ב"א)], it is understood, for the איסור
in the seller's possession.

asks: תוספות

ואם תאמר לעיל¹⁰ דקאמר גמרא דקנסוהו ללוקח ויאכל כנגדן מאי קנס הוא זה -

And if you will say, previously where the גמרא rules that we fine the לוקח, and
he eats כנגדן in ירושלים, what קנס is this -

כי נמי אמר יחזרו דמים למקומם צריך הלוקח להעלות המעות לירושלים¹¹ -

say that מוכר (at least) loses the sale so it is a קנס for the מוכר.

⁴ See ד"ה אבל נו, ד"ה אמר (TIE footnote # 16).

⁵ However, the buyer intended to eat this בהמה (which received מע"ש) outside ירושלים.

⁶ This is seemingly דוקא, for we should make him take the בהמה itself to ירושלים, since it has מע"ש.

⁷ See תוס' there (TIE footnote # 23).

⁸ ר"י where it reads תוספות נו, ד"ה אבל See (ריב"א instead of ר"י) (רבינו יצחק) amends this to read מהרש"ל.

⁹ The ר"י explains in that תוס' (footnote # 7) that the buyer stipulated that (even though he is buying the בהמה with מעות) the money should remain מע"ש and not be transferred on the בהמה. So the מע"ש is מעות המוכר. nevertheless, the money should remain מע"ש.

¹⁰ The rule is (if ברה המוכר) that someone bought a כלי טמא וכו' with מע"ש. The משנה cited there states that if someone bought a כלי טמא וכו' with מע"ש. [however, if ברה המוכר, then לא, then למקומם]. יאכל כנגדן בירושלים.

¹¹ יאכל כנגדן we say כשברה המוכר is that משנה. The rule of the question should/may be understood as follows. The rule of the לוקח, when ברה המוכר, we punish the מוכר and יחזרו דמים למקומם. The גמרא asks (on נו, ב) why do we punish the מוכר (by saying לוקח) let us punish the מוכר (by saying יחזרו דמים למקומם) why do we punish the מוכר (by saying לוקח) let us punish the מוכר (by saying יחזרו דמים למקומם). The question of תוספות is why does the גמרא assume that יאכל כנגדן is a greater punishment for the לוקח, than

For even if we rule **מע"ש** **לוקח** is required to bring up the **מקומם** **ירושלים** money to **ירושלים**.

answers: תוספות

ויש לומר דהקנס הוי מזה דמסתמא לקח הבהמה ביוקר ממעות מעשר שני -

And one can say that the additional קנס (by ruling כנגדן) is from the following; for presumably he bought the בהמה with the מעות מע"ש at an expensive price - ליפטר עצמו מלעלות לירושלים¹² -

In order to exempt himself from going up to ירושלים -

וכשנאמר לו שיאכל כנגדו בירושלים והמקח יהיה שלו יהיה לו הפסד גדול בלקיחת הבהמה שלקח:

And when we will tell him that he should eat the corresponding value of the original מע"ש in ירושלים¹³ and the sale will be his (the טמאה וכו' belongs to him), he will have a great loss with this purchase of the cow which he bought.¹⁴

Summary

1. **מקומם** is a קנס for the מוכר if we assume that by יאכלון כנגדן the money is **מ"א** (the ריב"א), but not if we assume the money remains מע"ש (the ר"מ), but not if we assume the money remains מע"ש (the ריב"א). 2. If we assume that by מתכוין להוציא מעות לחולין the money by the מוכר is מע"ש it is understood why קנסינן למוכר, since the איסור is בידו (the ר"י), but not if we assume that the בהמה bought has מע"ש. 3. The לוקח loses more by יאכל כנגדן (since he overpaid for the cow), than **מקומם** יחזרו דמים למקומם.

Thinking it over

has a difficulty with the ריב"א, why is it a greater קנס for the מוכר if we say **מקומם** (where he is not required to go to ירושלים), than יאכל כנגדן (where he is required to go to ירושלים).¹⁵ However previously תוס' stated (בד"ה ונקנסיה) that if we say יאכל כנגדן, the לוקח will be required to be מחלל מע"ש by the מוכר, so (even) by יאכל כנגדן the מוכר need not go to ירושלים!¹⁶

לוקח, since in either case the לוקח must go to ירושלים. [In fact יאכל כנגדן may be more beneficial to the לוקח, for he gets to keep the טמאה וכו' that he bought.] However תוספות question cannot be on the משנה, why is it יאכל יחזרו דמים, because the משנה is in a case where המוכר ברה, so it is impossible to say יחזרו דמים let it be כנגדן.

¹² The לוקח was so anxious to rid himself from the מעות מע"ש (for he did not want to go to ירושלים), that he was willing to pay a higher price than usual for this טמאה וכו' (he did not haggle over the price). He bought a בהמה which is usually worth ninety זוז for a hundred זוז of מע"ש, for he felt it was worth it not to go ירושלים.

¹³ In our example (footnote # 12) a hundred זוז.

¹⁴ He will be losing the ten זוז, and still need to go to ירושלים. However if we would say **מקומם** יחזרו דמים, so granted he would need to go to ירושלים, but he will not suffer the loss of the ten זוז, since the sale is voided.

¹⁵ See footnote # 2.

¹⁶ See מהרש"ל ומהרש"א.